(Nro. 198.)

GAZETA LWOWSKA.

We Srodę Nro. 101. 30. Sierpnia 1820.

Wiadomości kraiowe.

Ze Lwowa. — C. K. Rząd kraiowy podał do umieszczenia co następuie:

N. Pan naywyższą uchwałą swoią z d. 14. z. m. raczył Antoniego de Grones, jubilowanego Kassyiera Cyrkułowego w Czerniowcach, zaszczycić średnim medalem złotym zasługi cywilney z uszkiem i wstążką a to w dowód naywyższego zadowolnienia, przez długoletne wierne i odznaczaiące go usługi położone w kraiu.

Do obsadzenia mieysca zawiadowcy ekonomicznego przy Lwowskiem więzieniu, rozpisany iest konkurs do d. 15. Października 1820. Pensyia do tego mieysca przywiązana wynosi 600 ZR. z których 2/3 płaci Skarb Monarchiczny w monecie brzęczącey, a 1/3 Magistrat Lwowski w Walucie Wied., oprócz tego iest wolne pomieszkanie. Ubiegaiący się o nie i mogący złożyć rękoymii 600 ZR. lub na tyle okazać bezpieczeństwa, podać maią swoie prośby, wsparte potrzebnemi dowodami do Magistratu Król. miasta Lwowa, i to, przez Władze sobie przełożone, ieżeli zostaią w służbie Monarchiczney, lub bezpośrednie, w razie przeciwnym.

Z Wiednia dnia 18. Sierpnia. — Jego Cesarska Mość raczył Hrabiego Ludwika Taaffe C. K. Podkomorzego mianowanego Prezydentem Galicyyskiego Gubernium wynieść na rzeczywistego swoiego taynego Radcę z uwolnieniem go od taxy, w którym to charakterze złożył tenże na d. 10. b. m. przysięgę w ręce Jego Cesarskiey Mości; równie i w tym samym dniu i przysięgę na Prezydenta Guberniium Galicyyskiego.

Jego Cesarska Mość uchwałą swoią z d. 4. Lipca b. r. raczył Ferdynanda Krammera Dyrektora główney szkoły Lwowskiey, ze względu długoletnich zasług położonych w zawodzie nauczycielskim, ozdobić wielkim honorowym medalem złotem z uszkiem i wstążką.

Wiadomości zagraniczne.

Zjednoczone Stany Ameryki północney.

Gazeta Rządowa Zjednoczonych Stanów Ameryki północney (*National Intelligencer*) zawiera co następuie: „Zdaie się, iż w wielu częściach Zjednoczonych Stanów Ameryki północney, zarozumiano zamiar wyprawy wysłaney od Rządu w okolice Missouri (w Louizyannie). Zamiar ten iest a nie inny, iż Rząd nasz nie może patrzeć oboiętnie iak Wielka Brytaniia zaymuie tamże wielką część naszego kraiu w swoie posiadanie, i w tak ważney i obszerney okolicy używa wszystkich korzyści handlu z podległymi nam Indyianami."

Portugaliia Brazyliia i Algarbiia.

W Rio-de-Janeiro wyszedł z druku następuiący artykuł, który Król Jego Mość Nayprawowiernieyszy wyrokiem swoim z d. 16. Marca 1820 uznał za rzecz potrzebną wydadź co się dotycze rozporządzenia względem osiadania obcych w Królestwie Brazylijskiem.

Król Jego Mość Nayprawowiernieyszy, uważaiąc życzenia do wyyścia z kraiu pomiędzy różnemi Ludami Niemiec i innych Państw, z powodu zbytniey ludności owych kraiów; osądził przeto za rzecz słuszną wezwać tych osadników do Brazylii pod warunkami, które równie są tak korzystnemi dla Królestwa iako też dla rodzin i osob wychodzców. Z tąd, Jego Królewska Mość rozkazał ogłosić tak warunki przyymowania maiących osiąść w Brazylyi iakoteż i przywileie, w następuiącym sposobie: Artykuł 1. Jego Królewska Mość wszystkim obcym osadnikom, którzy przybywaią do Brazylii w zamiarze tamże osiadania nadaie bezpłatnie ziemię, aby z niey mogli mieć swoie wyżywienie. Część ta ziemi zawierać ma mniey więcey milę kwadratową w stosunku liczby rodzin lub osób chcących zakładać osadę. Mila Portugalska wynosi 3000 sążni, sążeń składa się z siedmiu kroków geometrycznych.

)(

Artykuł 2. Jeżeli osada składa się z różnych rodzin, które się zgodzą dla założenia osady, zatym dana im będzie kraina wynosząca około 400 mil kwadratowych oddzielnie dla każdey rodziny, część zaś, która dla rodzin poiedyńczych przypaść ma, oznaczy los. Przeznaczony będzie równie dostateczny grunt i ziemia dla tych, którzy założyć zechcą miasto, place gminę i t. d. Artykuł 3. Jeżeli osada składa się z rodzin rzemieślniczych lub osób, które sprowadza przedsiębierca na swoy koszt, więc przeznaczona dla nich kraina dzielić się będzie na dwie części, z tych, przypadnie iedna przedsiębiercy druga zaś podzieloną będzie pomiędzy rodziny lub osoby osady. Rząd Jego Królewskiey Mości uzna za ważne owe kontrakty lub ugody, które zawarł przedsiębierca z przystawionemi rodzinami lub osobami, i będzie się starał o dopełnienie takowych ugod. Art. 4. Osady tym dwoistym otworzone sposobem, wolne będą przez lat 10 od dziesięcin, równie nie będą należeć do danin z gróntów udzielonych im na osadę. Atoli osadnicy ci, obowiązani są opłacać, te same podatki i taxy z gróntów ornych zakupionych, z których kraiowcy takowe opłacaią iakoteż daniny piątey części, ieżeli pracować będą w górach złotych, tudzież myta i cła od żywności przywożonych na handel. Art. 5. Rodzinom owym lub osadnikom, którzy przed upłynieniem 10 lat zechcą powrócić do Europy, wolno im iest to uczynić, atoli nadanych im gróntów nie mogą ni przedawać ni takowymi w innym sposobie rozrządzać; grónta te przypadną nazad Koronię dla tego, żeby innym nadane zostały rodzinom lub iakie nowe przeznaczenie od Jego Królewskiey Mości otrzymały. Gdyby zaś osadnicy po upłynieniu 10 lat powrócić chcieli do Europy, w tenczas uczynić to będą mogli bez przeszkody i w tedy postąpią podług woli ze swymi gróntami. Art. 6. Osadnicy posiadaiący bezpłatnie w Brazylyi naznaczone im grónta, uważani będą od chwili osiędnienia iako Poddani Jego Królewskiey Mości; muszą oni poddadź się prawom i zwyczaiom kraiowym i używać będą wszystkich korzyści i przywileiów Poddanych Portugalskich. Art. 7. Każda większa liczba osadników, tak długo będzie pod zarządem Dyrektora mianowanego przez Jego Królewską Mość, dopóki ludność ich nie będzie dostateczną do utworzenia miasta i zaprowadzenia Władz sądowniczych i administracyinych podług praw Portugalskich. Art. 8. Wszyscy osadnicy, którzy osiąść zechcą, powinni bydź wyznania Rzymsko-Katolickiego i znani bydź ze swoich zasad i dobrych obyczaiów. Wszystko to wyiaśnione bydź powinno świadectwami potwierdzonemi przez Posłów lub Ajentów Jego Królewskiey Mości za granicą. Działo się w Rio-de-Janeiro d. 16. Marca 1820. Do tego wyroku dołączone są następuiące dwa punkta: 1) Tym, którzy są innego nie Rzymsko-Katolickiego wyznania nie iest zakazano osiadać w Brazylii i przysposabiać sobie stały maiątek; lecz nie mogą sobie rościć prawa do korzyści wyrażonych w powyższem ustanowieniu. 2) Wszyscy wychodzcy obowiązani są koszta podróży i utrzymania się własnemi opłacać pieniądźmi.

Wielka Brytaniia i Irlandyia.

Ponieważ P. Brougham, Radca Królowey przedsięwziął obronę sprawy w sądzie (Assis) Appleby, który posiedzenie swoie ma d. 18. b. m. rozpocząć, wnoszą, iż postępowanie w sprawie Królowey, które iak wiadomo zacząć się miało dnia 17go będzie odłożone.

Słychać iż woysko w Stolicy ma bydź na d. 17. powiększone o 8000 ludzi, wszystkie przystępy do Izby Wyższey podczas posiedzeń mocno obsadzone woyskiem, każdemu słuchaczowi zabronione wnyyście i całe postępowanie dopiero po ukończeniu sprawy ogłoszone zostanie.

Kuryier zawiera artykuł, wyrażaiący: „Niema wątpliwości, iż oddawna przedsiębrane usiłowania do uwiedzenia żołnierzy, teraz nierównie podwoionemi zostały; atoli tym mniey wątpić należy, że to haniebne usiłowanie spadnie na głowy swoich twórców. Teraz wynoszą żołnierzy i pochlebiaią im.

Gazeta Prowincyionalna, Dostrzegacz Manchesterski, zawiera: Postępowanie żołnierzy w rewolucyiach Hiszpańskiey i Neapolitańskiey ziednało wielką wziętość stanowi woyskowemu u przyiacioł wolności; iuż ci nie uważaią żołnierzy iako ślepych i chętnie pobłażaiących dowolney władzy, lecz iako mężów, którzy iednakowymi przeięci zasadami maią za pogardę bydź użytymi za narzędzie do ucisku swoich współobywateli i t. d. Śmieszną byłoby rzeczą wyraża Kuryier chcieć to wykładać. Znaią i czuią ci mężowie na iaką grę odważaią się? Czyli tak małą kładą różnicę pomiędzy Monarchiią Konstytucyyną Angielską i Monarchiiami Hiszpańską i Neapolitańską: iż mogą sądzić, że los owey Monarchii może zależeć od posłuszeństwa lub nie posłuszeństwa kilku pułków? Myśli tey niepoymuią Anglicy: Nędznicy co się wszędzie włoczą dla odwie-

dzenia żołnierzy od ich powinności nie znaią ich sposobu myślenia i ich charakteru.

Wawrzyny, które woysko Angielskie zebrało w obcych kraiach nie powinny bydź zhańbione w zamieszkach domowych pod chorągwiami zdraycow. Znane im są powody i zamiary nowych ich związkowych; znana im iest cena, którey od nich żądaią za okazaną im przyiaźń, czuią oni iaka chańba połączona iest z samem usiłowaniem chcącem zachwiać ich wiernością.“

Kapitan Colby Korpusu Inżynierów mianowany iest, aby przewodniczył do wymierzania trygonometrycznego Anglii.

Kanał Rejent, nad którym pracowano około 7 lat, i który łączy wszystkie kanały Królestwa z Tamizą, otworzony był uroczyście na d. 1. Sierpnia.

Na wyspie S. Domingo (Hayti) pomiędzy dwoma naczelnikami tey wyspy, Królem Krzysztofem panuiącym w części Monarchiczney i Boyerem w części Republikańskiey, trwaią teraz za pośrednictwem Anglików przyiacielskie układy względem żeglugi i handlu.

Włochy.

Naynowsze wiadomości z Sycylii datowane pod d. 31. Lipca bardzo ieszcze smutnie maluią stan tey wyspy, wystawioney ciągle zgrozom nierządu i woyny domowey. Rząd tymczasowy ustanowiony po wypędzeniu Królewskiego Wielkorządzcy z Palermo był tylko cieniem a cała władza w rękach pospólstwa. Strasznieyszym iest nieporządek panuiący we wnątrz wyspy: Pewien list prywatny pisany z Palermo pod d. 20. Lipca wyraża w tey mierze iak następuie: „Wewnętrze Sycylii nie iest widowiskiem woyny, lecz zburzenia i śmierci; każdy grabi i niszczy własność swoiego sąsiada zbroyną ręką; wściekłość pospolstwa nie ma miary. Słychać, iż wiele innych miast Sycyliyskich za przykładem Palermo żądaią podobnie niepodległości wyspy. Tyle iest pewna, że Xiąże Valguarnera opatrzony w pełnomocnictwa z 7000 podpisami żądaiących niepodległości przybył tu z Catania. Miasta Syrakuza i Calstani sette takie same okazały życzenia. W Palermie bogaci muszą opłacać codziennie nakładane kontrybucyie przez pospolstwo dla okupienia swoiego życia.“

Nie lepsze wiadomości naynowsze dochodzą z Neapolu, datowane pod d. 7. b. m. Zaufanie w spokoyności, która się tamże zdwała panować codziennie się zmnieyszało; wiele osob nayznakomitszych wysłało swoie rodziny i żony. Cały Lud iest uzbroiony. Wszystkie rodzaie broni wykupiono a rusznikarze nie mogą oney wystarczyć robić. Wszystko podzielone iest pomiędzy stronnictwa; sami nawet Węglarze bardzo się pomiędzy sobą niezgadzaią i dzielą się na Konstytucyionistów i Republikanów. Loża „gwiazda rewolucyyna“, nayzapamiętalsza, odłączyła się od innych, posiedzenie iey iest na polu Marsowem, gdzie niedawno pod przewodnictwem pewnego Chiericone naradzała się nad potrzebą oddalenia teraźnieyszego Ministeryum; atoli klub ten został przez Rząd rozpędzony. Na ulicach i placach publicznych zbieraią się zbroyne kupy dla sądzenia postępowań nowego Rządu: który oczewiście nie ma siły do kierowania wypadkami.

Były Minister Skarbu Medici otrzymał paszport do Barcellony, dokąd chciał się udadź na 4. b. m.; atoli kupa Węglarzy niedopuszczała dotąd, aby wyiechał i nie spuszczała go z oczów.

Deputacyia Rządu tymczasowego w Palermo wysłana do Neapolu dla wniyścia w układy z tamecznym Rządem, złożona z Xięcia Pantellaria, Hrabiego S. Marco, dwóch Duchownych, dwóch Urzędników i dwóch przełożonych w handlu przybyła na d. 2. Sierpnia przed Neapol, układy z tą Deputacyią otworzone zostały w domu wieyskim przy Pausilippo przez Ministra Campo Chiaro i Zurilo. Atoli podług stanu rzeczy w Sycylii, który ieszcze przy odeyściu Deputacyi był w większem zamieszaniu sam Rząd miał mało nadziei, aby te układy dla obu stron zaspokoiiące przyniosły skutki. Trzey z tych Deputowanych popłynęli na d. 6. do Palermo na powrót dla zasiągnienia nowych Instrukcyy. Przygotowania woienne przeciwko Sycylii szły z pospiechem.

Gazeta Neapolitańska zawiera następuiące dawnieysze wiadomości z Palermo: „Skoro na d. 14. Lipca przybył okręt z Neapolu do Palermo z wiadomością o odmianie Rządu, każdy przywdział trzech kolorową kokardę. Wieczorem pokazały się także połączone z tamtemi kokardy żołte i słyszano niektórych żądaiących osobnego Sycyliyskiego Narodowego Parlamentu. Niektórzy mieli na piersiach przepaskę z orłem Sycyliyskim. Dnia następuiącego wyszedł rozkaz, aby każdy nawet Neapolitańczyk nosił także żółtą kokardę. W dniu tym przypadało święto kościelne, Jenerał Gubernator udał się do katedry. Po skończonych obrzędach opuścił Gubernator Izbę Senatu iednak zostawił Jenerała

Porucznika Church, Brygadyiera Caglitore i innych, Jenerałowie zaczęli się przechodzić tam i na powrót. Tu rozeszła się wieść, że Jenerał Church (cudzoziemiec) zerwał z piersi żołtą przepaskę mieszczanowi, to było hasłem do powstania. Jenerał Coglitore, który radził swemu towarzyszowi ratowania się ucieczką otrzymał dwa razy wymierzone przeciwko Jenerałowi Church. Ten uciekł w istocie. Lud roziątrzony tym udał się do iego mieszkania. Straż będąca z pułku obcego nie dopuszczała ichdo domu, zaczęto strzelać a niektóre osoby zostały ranione. Nakoniec udało się Marszałkowi Pastore uspokoić ten rozruch przez ściągnienie straży.

Niebawnie potem zrabowano dom Jenerała Church a wszystko co tamże znaleziono spalono na placu marynarki. Jenerał Gubernator odebrawszy takową wiadomość, powierzył przywrócenie pokoiu nayznakomitszym obywatelom; utworzono gwardyię mieyską; drugi pułk gwardyi konney odebrał rozkaz wysłania dwóch szwadronów, aby przeciągnęły przez miasto a potem z drugiemi dwoma szwadronami złączyły się i stanęły wzdłuż placu Piano della Marina. Pułk ten cofnął się skoro się zdawało, że pokoy został przywrócony. Winowaycow uwięzionych strzeżono, lecz środki te nie odniosły pomyślniego skutku. Uderzono na zamki: Sanita, Castellamare, a że to stało się niespodziwanie i te bronione były przez nowo zaciężnych zostały przeto natychmiast wzięte. Porucznik Rota i Kapitan Anfossi z Artyleryi opierali się mężnie, aby więzniom nie dadź wyiść. Zamek przy pałacu Królewskim podobnegoż doznał losu. Ci co się na obłąkanie twórcow tego nieporządku użalali, żądali zaprowadzenia Junty tymczasowey dla uspokoienia zapalonych umysłow. Przedsięwzięto stosowne rozsporządzenia, niektórzy mężni Officerowie odznaczyli się przy wypełnieniu onych, lecz nie byli w stanie wszędzie zapobiedź złemu. W nocy z dnia 16 Jenerałowie: O' Tarris, Pastor i Dowodzca Prowincyi stanęli przed zgromadzoną Juntą i przełożyli, by zebrać całe woysko i postawić ie na placu przy pałacu królewskim i S. Teresy, aby w przypadku działało wspolnie z dobrzemyślącymi mieszkańcami, plan ten przyięto a Jenerałom udzielono instrukcyie. Ze świtem dnia zebrały się woyska na mieyscach oznaczonych; atoli nie maiąc dosyć sił do oparcia się powstańcom rozdrażnili ich ieszcze bardziey swoią obecnością. Resztę tego nieszczęsnego dnia chcielibyśmy pokryć zasłoną. Siedmset niewolników wyszło ze swoich więzień o godzinie 10. rano; od tey chwili zaczęło się złe; uderzono na woysko z róznemi rodzaiami broni. Wielu mężnych lepszego godnych losu padli ofiarą obmierzłey wściekłości. W pośrod zamieszania oddział pułku Regina i nieco iazdy odznaczył się świetnie; ani iednemu z więzniow niedozwolił uyść. Dwa baty kanoniierskie stoiące na przeciw Arsenału pod sprawą Jenerała Staiti mocno się do tego przyczyniły. Około 4 1/2 godziny otoczono dom Jenerał Gubernatora i uderzono nań, po czem tenże postanowił oddadź Rząd stolicy Juncie w nadziei, że łatwiey będzie mogła przywrócić pokóy. Jenerał oznaymia, że woysko dało wiele dowodów męztwa, ludzkości i wierności ku oyczyznie i Królowi. Życzylibyśmy sobie byli znać imiona Officerów, którzy się w tych nieszczęśnych odznaczyli okolicznościach."

Niemcy.

Dziennik Frankfórtski wyraża: „Przywodziemy sobie, iż pomimo przedmiotów uchwalonych na obradach Wiedeńskich które na iedynastem posiedzeniu Zgromadzenia Związkowego w d. 8. Lipca przyięte zostały za prawo fundamentalne Związku Niemieckiego, inne także przedmioty roztrząsnione w owych posiedzeniach oddane zostały do naradzania się Zgromadzeniowi Związkowemu; temi zatrudnia się teraz Zgromadzenie, Zapewniaią, iż na pierwszych taynych posiedzeniach naradzano się nad pytaniem względem Instancyi Sądu polubownego i dopełnienia uchwał Kongressu Wiedeńskiego dotyczących się żeglugi na rzekach. Sądzą, iż Zgromadzenie związkowe zaymie się niezwłocznie urządzeniem woyskowem, twierdzami Związku i handlem między różnemi Państwami Związku Niemieckiego."

Pomiędzy gościami przybyłymi do kąpiel w Wiesbaden było w obiegu pisemko pod tytułem: „Do wszystkich szanownych gości owych kąpiel Niemieckich, w których zaraza gry Roulettа grasuie," pisemko to ostrzega o włoczących się ludziach a utrzymuiących się z gry, którzy w roku przeszłym w Wiesbaden po odtrąceniu kosztow na życie w summie 11000 ZR., podzielili się czystem żyskiem 47000 ZR. Dowiary podobna; iż żysk przy tey grze iest 7 przeciwko 700. Uczyniono tu proiekt i takowy łącznie wszyscy chcą wykonać, aby gra ta — znieważaiąca oyczystą ziemię — wygnana zupełnie została z kąpiel Niemieckich.

Redakcyia F. Krattera. — Drukiem J. Pillera.